

**INATSIARTUT
OMBUDSMANDIATA
UKIUMOORTUMIK
NALUNAARUTAA
2002**

5. Suliat nalinginnaasumik soqutiginaatillit, inatsiseqartit-siffiusunut agguataakkat

11.01 – Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat

01. Inunnik isumaginninnermut inatsiseqartitsineq

1 Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup suliamik suliaqarnerminik sivisunaarsinera aammalu kalaallit qallunaallu oqaasiinik atuinera.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup naammagittaalliummik tigusaqarnerminik aatsaat qaammatit marlungajaat qaangiuttut uppersaasimanera naammagittaalliuuteqartarfiullu suliame pineqartumi aalajangiinerata allaganngorlugu qallunaatut kalaallisullu ataatsikkut naammagittaallioortumut nassiunneqarsimannginnera Ombudsmandip isornartorsiorpaa. Kiisalu isornartorsiorneqarpoq aalajangiinerup kalaallisuumngortillugu nutserneqarneranut naammagittaalliuuteqartarfiup qaammatit qulingilungajaat atorsimammagit, tamatumunngalu atatillugu naammagittaalliuuteqartarfiup nutserisoqarfimmi sulusaqaarnikkut pissusiusut pillugit naammagittaallioortoq paasisutississimanngimmagu.

Aammattaaq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup matuminnga ilisimatinnissaanut Ombudsmandip pissutissaqarsoraa, aalajangiinernik nutserisarneq innuttaasunullu nassiussisarneq pillugit naammagittaalliuuteqartarfiup siunissami allannguisamaarneri inatsisitigut pissutsinut, Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat pisortat oqartussaasuisa kalaallit qallunaallu oqaasiinik atuineranmut atuuttussatut naatsorsuutigisaannut akerliujumaartut. (J. nr. 11.05.09.04/085-00)

A uannut 7. september 2000-imi saaffiginnippoq, piffissaq naammagittaalliuutimi suliarineqarneranut Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup atugaa kiisalu naammagittaalliuuteqartarfimmit tusagaqanngiluinnarsimanini naammagittaalliuutiginiarlugit.

Tamatuma kingorna 11. september 2000-imi aalajangerpunga A-p saaffiginninneranut atatillugu misissuinnermik aallartitsiniarlunga.

Suliap allaaserineqarnera:

A uannut 7. september 2000-imi saaffiginnippoq, suliap imminut tunngasup sumut killinnera paasiniarlugu. Pineqartup saaffiginnissutaanut atatillugu allakkiara imaappoq:

”A Atorfeqarfimmur 7. septemberimi saaffiginnissimavoq, suliap imminut tungasup sumut killinnera paasinialugu. A sianerfigaara, tassami naammagittaalliut pillugu suliamik Atorfeqarfik ingerlataqarnersoq takusinnaanginnakku. A oqarpoq suliaq averusernermut tunngassuteqartoq, taamaattumillu A Naalagaaffiup Sinniisoqarfianut saaffigineqqullugu innersuuppara (tamanna 1999-imi oktoberip qaammataani pineqartumut aamma ilitsersuutigaara).

A-li Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmur 1999-imi augustip qaammataani naammagittaallioramili tassannga tusagaqarsimanginnini naammagittaalliutiginiaipaa. Naammagittaalliutitip tiguneqarneranut uppersaammik aamma tigusaqarsimangilaq.

A oqarfigaara saaffiginnissutaa piffissaq pineqartup naammagittaalliutaata Naammagittaalliuteqartarfimmit suliareqarneranut atorfeqartoq pillugu naammagittaalliutit Atorfeqarfiup sularisinnaagaa.

...

Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmur 2. oktober 2000-imi imatut allappunga:

”A oqarasuaatikkut 11. september 2000-imi, naammagittaalliut 1999-imi augustimi Naammagittaalliuteqartarfimmur nassiusimasani, Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfiup suli sularisimangimmagu Ombudsmandimut naammagittaalliuteqarpoq. A-p Naammagittaalliuteqartarfimmur naammagittaalliutaa tassaavoq K-p illoqarfiani isumaginninnermut pisortanit sumiginneqartutut misigisimanini pillugu naammagittaalliutaa.

Ombudsmandip siusinnerusukkut 1999-imi oktoberimi A attaveqarfigisimavaa. Tamatumani Ombudsmandip Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfik apeqquteqarfigaa Naammagittaalliuteqartarfik A-mit naammagittaalliummik suliqarnersoq. Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfiup A-mit naammagittaalliut sularinerarpaa.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfik qinnuigaara suliamik paasininnerminik, Ombudsmandip suliami misissuinnermini atugassaanik nassuiaateqaqqullugu. Pingaartumik Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfik qinnuigaara, A-mit naammagittaalliut Naammagittaalliuteqartarfiup qanga tigusimaneraa oqaatigeqqullugu aammalu oqaatigalugu naammagittaalliutitip tigusimanera Naammagittaalliuteqartarfiup A-mut uppersaasimaneraa.

Aamma Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfik qinnuigaara, Naammagittaalliuteqartarfiup suliami suut sularisimanerai nassuiaatigeqqullugit kiisalu oqaatigalugu suut suliareqarsimanerannik A qanoq annertutigisumik ilisimatinneqarsimansoq.

Kiisalu aamma Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfik qinnuigaara A-p naammagittaalliutaa Naammagittaalliuteqartarfiup naammassillugu sularisimaneraa paasisitsissutigeqqullugu.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfiup akissutissaa, Ombudsmandi suliamik sularinninnerminik naammassinnitsinnagu, naammagittaalliuteqartumut saqqummiunneqarnissaa ilimagineqarpoq.

Naammagittaalliuteqartoq matuma qulaani oqaatigineqartunik immikkut allakatigit, matumani allakkat assilinerannik ilaqartillugit, ilisimatinneqarpoq.”

Suliami A-mut tunngasumi Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata assilinerata 9. november 2000-imi tiguara. Aalajangiineq imaattunik oqaasertaqarpoq:

”Ilaquttavit X-ip illoqarfiani naapinnissaannut atatillugu ernerpit ilillu angalanisinnut aningaasartuutit K Kommunimi isumaginninnermut ataatsimiititaliamit akilernerqarsimanagerat pillugu naammagittaalliuutit 9. juni 2000-imi Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup suliaraa.

Nassuiaat ilanngunneqartoq toqqammavigalugu Naammagittaalliuuteqartarfiup naammagittaalliuut suliaraa imalu

AALAJANGIILLUNI

K Kommunimi isumaginninnermut ataatsimiititaliap aalajangenera allakkatigut 17. september 1999-imeersutigit ilinnut nalunaarutigineqartoq atortussanngortinneqarpoq Pisortanit ikiorsiissutit pillugit inatsisartut peqqussutaanni nr. 10-mi, 1. November 1982-imeersumi § 16, imm. 1 naapertorlugu.

Aalajangersagaq qulaani taaneqartoq malillugu tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit uppersarsarneqarsimasunik ikiorsiissuteqartoqarsinnaavoq, taamatut ikiorsiisoqartassaaq aningaasartuutissat taakku inuup pineqartup piffissami pineqartumi aningaasatigit ingerlaneranut annertuumik nanertuutaasussaalersimappata imaluunniit taamatut ikiorsiinikkut inuk pineqartoq siunissami imminut napatinniarnissaminut periarfissaqarluarnerulersinnaappat.

Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinnermini isiginiarpaa qitornavit X-ip illoqarfiani ilaginnissaannut atatillugu X-ip illoqarfianut angalanermut uterlugulu najugaqarnermilu aningaasartuutit ilinnut erninnullu akuersissutigineqarsimanagerat, tamannalu neqeroorutaasoq illit nammineq kissaatit malillugu atorusunnerlugu aalajangiigassat.“

(Suliami pissutsit inatsisitigullu tunngavigisaq pillugit nassuiaat ilanngunneqanngillat)

Allakkatigut tulleriinneri malillugit 4. december 2000-imeersutigit aamma 19. januar 2001-imeersutigit Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik suliaq pillugu eqqaasippara.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik allakkatigut 19. januar 2001-imeersutigit imatut akissuteqarpoq:

”Inatsisartut Ombudsmandiata allakkatigut 2. oktober 2000-imeersutigit kiisalu allakkatigut 4. december 2000-imeersutigit Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik qinnuigaa A-p Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfirmut naammagittaalliuutimi suliarineqarneranut Naammagittaalliuuteqartarfiup piffissaq atugaa pillugu Ombudsmandimut naammagittaalliuutaanut atatillugu nassuiaateqaqqullugu.

Naammagittaalliuuteqartarfiup aallaqqaasiutigalugu Ombudsmandip saaffiginissutaata taama kingusitsigisumik akineqarnera ajuusaarutigissavaa.

A-p erneratalu angajulliup X-ip illoqarfianut tikeraarnissaat pillugu K Kommunimi isumaginninnermut ataatsimiititaliap aalajangiinera pillugu A-p naammagittaalliuutai 1. aamma 2. november 1999-imeersut Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup 10. november 1999-imi tiguai.

A-mut allakkatigut 6. januar 2000-imeersutigit naammagittaalliuutaa tigusimalugu Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup uppersarsarpaa, taamalu kingusitsigisumik akissuteqarnerq ajuusaarutigineqarluni. Tamatumunnga atatillugu A

ilisimatinneqarpoq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik paasissutissanik amerlanerusunik naammagittaalliuutip suliarinerani atugassanik K Kommunit mut pissarsiniarniarloq, suliamilu Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinnginnerani qaammatit 6 - 12 ingerlasinnaasut.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup allakkatigut 6. januar 2000-imeersutigut K Kommuni suliaq pillugu nassuiaateqaqquaa, allagaatillu suliamut atuumassuteqartut assilineri aamma piummallugit, taakkulu allakkatigut 10. februar 2000-imeersutigut Naammagittaalliuuteqartarfimmud nassiunneqarput.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup allakkatigut 31. marts 2000-imeersutigut K Kommuni qinnuigaa aalajangiinnermut inatsisitigut tunngaviusoq kiisalu aalajangiinnermut tunngavilersuutaasoq nalunaarutigeqqullugit. Saaffiginnissut taanna 27. april 2000-imi akineqarpoq.

A-p naammagittaalliuutaa tamatuma kingorna Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup 9. juni 2000-imi ataatsimiinnerani suliarineqarpoq.

Suliami Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinera nutserinikkut ajornartorsiutit pissutigalugit aatsaat 9. november 2000-imi A-mut nassiunneqarpoq.

Aalajangiinnerli ajuusaarnartumik qallunaatuinnaq A-mut nassiunneqarpoq, tassami ilisimatitsissutitut oqaatigineqarsinnaammat aalajangiineq kalaallisuumut sulit nutserneqarsimanngitsoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq.)

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmud 14. februar 2001-imi imatut allappunga:

”Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup allagai 19. januar 2001-imeersut 24. januar 2001-imi tiguakka, taakkunanilu Naammagittaalliuuteqartarfiup suliamik paasinninnera kiisalu suliamik suliarinninnermi iliuusaasimasut nassuiarneqarlutik.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik qinnuigaara ilassutaasumik nassuiaqqullugu naammagittaalliorloq A suliap suliarineqarnerata nalaani suliamik suliarinninnermi iliuusaasimasunik ilisimatinneqarsimanersoq, kiisalu Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinera 9. juni 2000-imeersoq kalaallisunnorlugu tigusimaneraa.”

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik allakkatigut 5. marts 2001-imeersutigut imaattumik akissuteqarpoq:

”Inatsisartut Ombudsmandiata 14. februar 2001-imi allakkatigut Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik, naammagittaalliuuteqartoq A suliap suliarineqarnerata nalaani, suliap ingerlanneqarneranik ilisimatinneqarsimanersoq, aammalu Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup 9. juni 2001-imi aalajangiinernik tigusaqartinneqarsimanersoq, ilassutaasumik nassuiaateqarfigeqqullugit qinnuigisimavaa.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup tamatumunnga atatillugu oqaatigissavaa, A suliap suliarineqarnerani, naammagittaalliuuteqartarfiup 6. januar 2000-imi allagaasigut, imarisai naammagittaalliuuteqartarfiup Inatsisartut Ombudsmandiannut 19. januar 2001-imi allagaani oqaatigineqartutigut, taamaallaat suliarisimasanik ilisimatinneqarsimasoq.

A ajoraluartumik Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup 9. juni 2000-imi aalajangiineranik kalaallisut tigusaqarsimangilaq, aalajangiinerup nutserisut alaffianni nutserneqarnissaa suli utaqqineqarmat.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq.)

A allakkatigut 13. marts 2001-imeersutigut qinnuigaara Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup allagai marluk qulaani taaneqartut pillugit oqaaseqaatissaqaruni oqaaseqaatini saqqummiuteqqullugit.

Tamatuma kingorna A-mit tusagaqanngivippunga.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut oqarasuaatikkut 12. december 2001-imi saaffiginnippunga, makkulu apequtugalugit:

- suliame A-mut tunngasumi aalajangiinerup nutserneqarnera nukingiu-teqqullugu nutserisoqarfik qinnuigineqarsimanersoq, imaluunniit aalajangiinerup nutserneqarnissaa siunertaralugu avataaneersumik nutserisitsisoqarnissaa isumaliutersuutigineqarsimanersoq, kiisalu
- nutserisoqarfik eqqarsaatigalugu atugassiissutigut ajornartorsiutit oqaatigineqartut aaqqiivigineqarnissaat Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup eqqarsaatigineeraa.

Ingerlaannaq oqaatigineqarpoq apequt siulleg akineqarsinnaanngitsoq, suliap pisoqaassusia naammagittaalliuuteqarfimmilu sulisut piffissap ingerlanerani taarserarsimanagerat pissutigalugit.

Apequttip aappaa eqqarsaatigalugu oqaatigineqarpoq suliassaqarfiup taassuma allannortitsivigineqarnissaa naammagittaalliuuteqarfiup isumaliutersuutigigaa. Tamanna pillugu nassuiaat suliamek sularinnittup sapinngisamek piaarnerpaamek Ombudsmandimut nassiuuniarpa.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik allakkatigut 13. december 2001-imeersutigut imaattumik akissuteqarpoq:

”Inatsisartut Ombudsmandiata oqarasuaatikkut saaffiginninnerata kingorna Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup allattoqarfiata Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangigaasa nutserneqartarnerat pillugu siunissami suliniutaasussat matumuuna nassuiaassavai.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup siunissami aalajangiisarneri allattoqarfimmi namminermi nutserneqartalissapput, aalajangiinerillu siulittaasumit atsiorneqarnerisa kinguninguatigut aalajangiinerup qallunaatuuanik ilaqartillugit naammagittaalliorunut nassiuunneqartalissallutiik.

Nassuiaat aalajangiinerunut tunngavioq naammagittaalliorunut siunissami qallunaatuunnaq nassiuunneqartalissaq, naammagittaalliorunli kaammattorneqartassalluni nassuiaatip kalaallisuuata nassiuunneqarnissaa kissaatigineqarnerasoq nalunaarutigeqqullugu.

Periaatsimik taassuminnga Naammagittaalliuuteqartarfiup atuisariaqalerneranun pissutaavoq nutserisitsiniarnermi pissutsit pissutaallutik aalajangiinerup naammagittaalliorunumit tiguneqarnissaata tungaanun piffissarujussuarmik atuisarneq.

Tamanna amerlanerusunik apequtissaqalersitsissappat saaffiginninnissassinun tikilluaqquneqarpuu.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq.)

Naalakkersuisut Nutserisoqarfiat oqarasuaatikkut 4. april 2002-mi attaveqarfigaara, suliame A-mut tunngasumi aalajangiineq Isumaginninnermi

Naammagittaalliuuteqartarfiup nutsigassanngortillugu qanga nassiussimanageraa paasiniallugu. Nutserisoqarfik tamanna pillugu paasissutissiisinaanngilaq, tassami suliasat takkussortut nalunaarsorneqartarnerat aatsaat april 2001-imi aallartinneqarsimammat. Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik ulloq taanna attaveqarfigaara, apeqqullu taanna apeqqutigalugu. Suliamik suliarinnittup oqaloqatigisama suliaq misissorniarpa, aqaguanilu sianerniarluni. Tamatumunnga peqatigillugu malugeqqullugu oqaatigaara mappi allagaatinik A-mut tunngasunik imalik Ombudsmandip tigummigaa, suliamilu allagaatinik imalimmi tassani aalajangiinerup nutsigassanngortillugu qanga nassiunneqarsimanera pillugu paasissutissanik nassaassaqaangitsoq.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup oqarasuaatikkut 5. april 2002-imi oqaatigaa suliaq naammagittaalliuuteqartarfimmi sulisut ulakktut ataatsimiinneranni oqaluuserineqarsimasoq, suliamilu A-mut tunngasumi aalajangiinerup nutsigassanngortillugu nutserisoqarfimmut qanga nassiunneqarsimanera pillugu paasissutissanik nassaartoqarsinnaasimanngitsoq.

Tamatuma kingorna imaattunik oqaaseqaateqarsimavunga:

“1. Oqartussaasup naammagittaalliummik tigusineq pillugu uppernarsaasussaataitanera.

Oqaatigineqarpoq A-p naammagittaalliuutaa Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup 10. november 1999-imi tigusimagaa, naammagittaalliuutillu tiguneqarnera naammagittaalliuuteqartarfiup allakkatigut 6. januar 2000-imeersutigut uppernarsarsimagaa.

Suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsit innuttaasup allakkatigut saaffiginnissutaata oqartussaasumit tiguneqarneranit tigusinerup kingorna oqartussaasup qanoq siviutigisumik piffissaqartitaanera pillugu malit-tarisassanik imaqanngilaq.

Taamaattorli ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup nassatarisaanik imaappoq innuttaasup allakkatigut saaffiginnissutaanik oqartussaasooq tigusisoq saaffiginnissutip tiguneqarnera pillugu ingerlaannartuunngikkalu-artumik taamaattorli piffissap siviutisunnguup ingerlanerani innuttaasumut uppernarsaasariaqartoq.

Innuttaasup naammagiuttaalliornissaanut piffissaliisoqarsimatillugu naammagittaalliuutip tiguneqarnera pillugu oqartussaasup uppernarsaataanik innuttaasup piaarnerpaamik tigusaqarnissaa immikkut pingaaruteqarpoq, tassami naammagittaalliuutip tiguneqarnera pillugu uppernarsaasoqanngippat naammagittaalliuutip piffissaagallartillugu tunniunneqarnissaa eqqarsaatigalugu tamanna innuttaassumut inatsisitigut inissisimaneq pillugu nalornisuulersitsisinnaammat.

Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera pillugu Inatsisartut peqqussutaanni Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut naammagit-

taalliuuteqarnissamut sapaatit akunneri sisamat ataatsimut isigalugu piffissaliunneqarsimapput.

Tamakku tunngavigalugit suliami matumani A-p naammagittaalliuutaanik tigusinerup kingorna Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup qaammatit marlungajaat ingerlareersut aatsaat uppernarsaanera pitsaanngitsutut isigaara. Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik allakkamini 19. januar 2001-imeersuni uannut oqarpoq tigusinermik taama kingusitsigisumik uppernarsaaneq A-mut ajuusaarutigineqarsimasoq. Naammagittaalliuuteqartarfiup ajuusaarsimanera ilalersinnaavara.

2. Piffissaq suliamik sularinninnermut atorpeqartoq.

Ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup nassatarisaanik oqartussaasup suliamik sularinninnera sapinngisamik pilertornerpaamik eqaannerpaamillu ingerlanneqartussaavoq.

Piffissaq suliamik sularinninnermut atorpeqartoq eqqarsaatigalugu ingerlatsinermi ileqqorissaarneq pillugu malittarisassat suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsisip december 1994-imeersup qanoq atorpeqarnissaanik Namminersornerullutik Oqartussat ilitersuusiaanni allaaserineqarsimapput. Iltersuut taanna ilaatigut Namminersornerullutik Oqartussani oqartussaasunut Kalaallilu Nunaanni kommuninut nassiussuunneqarsimavoq. Akissuteqarnissamut piffissaliussat, piffissaq suliamik sularinninnermut atorpeqartoq il.il. pillugit malittarisassat matumunnga attuumassuteqartut ilaatigut ilitersuummi imm. 199 aamma 204-mit 207-imut allaaserineqarput:

”199. Suliassat tamarmik pisortat ingerlatsiviinit sularineqartut soorunami sapinngisamik pisariitsumik, sukkasuumik aningaasartuutaavallaanngitsumillu sularineqartarnissaannik piumasaqaat pingaartumik atuuppoq suliassanut inuit ataasiakkaat imaluunniit namminersorlutik ingerlatseqatigiiffiit, suliffeqarfiit, peqatigiiffiit il.il. attuumassuteqarfigisaanni.

(Immikkoortoq 2 ilanngunneqanngilaq)

Suliap sularineqarnissaata sapinngisamik aningaasartuutaavallaartussanngornagu piareersarneqarnissaanik piumasaqaammi kisimi pineqanngilaq suliata ataasiakkaat sularineqarnissaanni nalilersorneqarnissaa oqartussaasup suut nammineerluni suliassamut atorsinnaanera, kisiannili aamma pineqarpoq suliap sukkasuumik eqaatsumillu ingerlanneqarnera innuttaasumut pineqartumut aningaasatigut qanoq sunniuteqassanersoq. Suliassani suliata sukkasuumik aalajangiivigineqarnissaat innuttaasumut pineqartumut aningaasatigut annertuumik pingaaruteqartuni tamanna isiginiarneqartariaqarpoq.

...

204. Suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsit suliassat qanoq sivistigisumik sularineqartarnissaat pillugu nalinginnaasunik aalajangersagartaqanngilaq. Tamatumunnga ilaatigut tunuliaqutaavoq suliassat pisortat ingerlatsiviinit sularineqartartut assigiinneqimmata assigiinneqisunillu annertussuseqartarlutik, taamaattumik inatsisikkut pisortat ingerlatsiviini qanoq sivistigisumik sularineqartarnissaasa aalajangersimasumik maleruagassaliornissaat ajornarluinnartussaalluni, tassa eqqartuussivinni ajornarpallaanngitsumik atortinniarneqarsinnaasunik.

Kisiannili folketingip ombudsmandiata oqaaseqaatigisartagai tunngavigalugit nalinginnaasumik ingerlatsinnermut ileqqut kusanartut malinniarneqarnissaanni suliassat qanoq sivisutigisumik suliarineqartarnissaat pillugu tunngavigineqarsinnaasunik suliassat suliarineqartarnissaasa aqqissugaasarnissaat pillugu maleruagasaqartitsineqarpoq, matuma ataani suliament tunngassuteqartup suliap qanoq sivisutigisumik suliarineqassanngatinneqarneranik ilisimatinneqartarnissaa pillugu.

Ombudsmandip aammattaaq aalajangikkat ilaanni tikkuaavigisarsimavaa suliat sivisuumik aalajangiivigineqaratik uninngatinneqartarnissaat pinaveersaarniarlugu kiisalu puigortoorneqarlutik aalajangiivigineqanngitsoortarnissaat pinaveersaarniarlugu oqartussaasut naammattunik atorsinnaalluartunik suliat uterfigineqaqqittarnissaannut allattuiffiliortarnissaat.

(Imm. 205-imit 207-imit ilanngunneqanngillat)

Suliap uannut saqqummiunneqarnera malillugu isumaqarpunga naammagittaalliuutip tiguneqarneranit 9. juni 2000-imi aalajangiinissap tungaanut piffissaq suliamik suliarinninnermut atorneqartoq pillugu Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik isornartorsiussallugu naammattumik tunngavissaqarnanga. Aamma naammagittaalliuuteqartarfiup naammagittaalliuutinik takkuttunik ataatsimut isigalugu qaammatini 6-12-imi suliarinninnissamik naatsorsuutiginninneranik Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmit innuttaasunut assigiissaartumik ilisimatitsissuteqartarneq isornartorsiussallugu naammattummik tunngavissaqarnanga isumaqarpunga.

Taamaattorli misissuinerma immikkoortuata kingulliup Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup kalaallit qallunaallu oqaasiinik atuineranut immikkut sammitissallugu pisariaqartoq isumaqarpunga, matumani naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerisa kalaallisut nutserneqartarneri tamatumunngalu atatillugu piffissaq suliat suliarineqarnerinut atorneqartartoq eqqarsaatigalugit atugassiissutaasunut tunngasut ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Kiisalu oqartussaasut allakkiortussaataitanerat pillugu malittarisassat pillugit arlalinnik oqaaseqaateqarnissara aamma pisariaqartutut isigaa-ra.

3. Oqartussaasut kalaallit qallunaallu oqaasiinik atuinerat.

Namminersornerullutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 9 imaattunik oqaasertaqarpoq:

”§ 9. Kalaallit oqaasii pingaarnersaallutik oqaasiussapput. Danskit oqaasii peqqissaartumik ilinniartitsissutigineqassapput.

Imm. 2. Oqaatsit taakku tamarmik pisortaqarfinni atorneqarsinnaapput.”

Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat pillugit inatsisip 1979-imi atuutilernissaa sioqqullugu ataatsimiititaliarsuup sulinera ingerlanneqarpoq, taannalu Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat pillugit isumaliutissiissutip nr. 873/1978-ip suliarineqarneranik innerneqarpoq.

Isumaliutissiissutip atuagartaani 1-mi, kap. 4, imm. B-mi qupp. 35-mi kalaallit qallunaallu oqaasii immikkut sammineqarput. Immikkoortoq B-mi imaattunik allassimasoqarpoq:

”B. Oqaatsit

Hjemmestyrekommissioni isumaqarpoq hjemmestyreqalernerumut atatillugu kalaallit oqaasii Kalaallit Nunaanni oqaatsit pingaarnersaattut ileqquusussamik akuerineqartariaqartut.

Kalaallit oqaasii soorlu aamma kalaallit hjemmestyreudvalgiannit ersersinneqartoq (takuuk kapitali I, immikkoortoq B) aalajangiutaalluinnartumik kalaallit namminneq kinaassutsiminnik misigisimanerannut ilanngupput taamaalillutillu kinaassutsip pigiuarneqarnissaanut nakussassarnissaanullu, kalaallit imminnut inuiattut ataatsitut misigisimanerata atatinneqarnissaanut, pingaarutaalluinnarlutik.

Qallunaat oqaasii naalagaaffimmi oqaasiviusutut siullermik naalagaaffiup tamarmi inuisa inuiaat akornanni atassutaapput, kisianni aamma Kalaallit Nunaata tungaatigut silarsuarmut avatitsinnittumut tamarmiusumik atassuteqarnermut sakuupput atassut taanna, pissutsimmi taamaammata, danskit pisortaasigut danskillu suliffeqarfiisigut pisarmat. Pingaartumik ilinniartitaanerup qutsinnerusup anner-saa Danmarkimi ilinniarfimmi pisariaqarpoq.

Taamaattumik kommissioni aalajangersakkamik siunnersuuteqarpoq taanna mallillugu kalaallit oqaasii oqaatsit pingaarnersarissallugit, sulilu aamma siunnersuutigillugu danskit oqaasii peqqissaartumik ilinniartitsissutigineqassasut.

Pissutsini inunnut tamanut tunngasuni oqaatsit marluiit taakkua naligiissitaanis-saat kommissionip siunnersuutigaa. Tamatuma pingaartillugu imaraa oqaatsit marluiit taakku kalaallit danskillu pisortaasa imminnut atassuteqarnermini tassunga oqaatsit marluiit taakkua arlaat atassuteqarniartup atorneqarsinnaasut Kalaallit Nunaannilu innuttaasup kialluunniit pisortanut saaffiginninnermini allatulluunniit ittumik atassuteqarnermini piumasarisinnaagaa oqaatsit marluiit taakkua arlaat atassuteqarniartup atorumasai atorneqassasut.”

Aammattaaq ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaani tassani kapitali I, immikkoortoq B-mi quppernerna 12-13-imi namminersornerulluni oqartussaaneramik aqqissuussinerup tunuliaqutaa pillugu allaaserineqartunit erserpoq Namminersornerullutik Oqartussat pillugit ataatsimiititaliarsuup pilersinneqannginnerani Namminersornerullutik Oqartussat pillugit ataatsimiititaliamik pilersitsisoqarsimasoq, landsrådimi ilaasortanik tallimanik, kalaallit folketingimi ilaasortaataitanik marlunnik kiisalu Kalaallit Nunaanni kommunit kattuffiata ilaasortaataitanik ataatsimik inuttalernerneqarsimasumik. Ataatsimiititaliap taassuma isumaliutissiissut/isumaqatigiinniutissaq 18. februar 1975-imi saqqummiuppaa, taassumalu inerner-alugu naalagaaffeqatigiinnerup iluani namminersornerulluni oqartussa-qalernissap piaarnerpaamik tunngavissalernerneqarnissaata kaammattuu-tigineqarnera. Taamaalilluni isumaliutissiissut taanna Namminersornerul-lutik Oqartussat pillugit ataatsimiititaliarsuarmik pilersitsinerumut toq-qaannartumik tunngaviuvoq, Namminersornerullutillu Oqartussat pillugit ataatsimiititaliarsuup sulinerani aallaaviusimalluni.

Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaani qupperneq 13-imit erser-poq ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaani Namminersornerullutk Oqar-

tussat pilersinneqarnissaannik kissaateqarnermi tunngaviit pingaartut arfinillit nassuiarneqarsimasut. Tunngaviit/immikkoortut taakku qupperneq 13-imi issuarneqarput.

Immikkoortoq 4-p issuarnissaa tulluartutut isigaara:

”4) Oqaatsitigut ajornartorsiutit. Danskit kalaallillu oqaasii ima imminnut unga-sitsigaat eqqarsaatit oqaatsit aappaannut nuunniartarnerat assorujussuaq ajornartorsiutaalluni. Tamanna ilinniartitsinermi ajornartorsiutaannaangilaq, tassami kalaallit oqaasii kalaallit eqqarsartaasiannut inuunerannullu atalluinnartuugamik, kalaallillumi oqaatsitik annaajumanngilaat ... annaassagaluarunikkit inuiattut ikinerussuteqartutut tammariartornissartik sukka-soorujussuarmik ornittussavaat.”

Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 8-p, 13. juni 1994-imeersup (suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsisip) akuerineqarneratigut ingerlatsiviup suliaani ingerlanneqartumi suliame illua tungiusup pisinnaatitaaffii piginnaatitaaffiilu pingaaruteqartut Inatsisartut inatsisaatigut ataatsimoortumik aalajangersarneqarput.

Inatsisissatut siunnersuut pillugu oqaaseqaatinit nalinginnaasunit ilaatigut erserpoq:

”Inatsisissatut siunnersuut akuerineqassaguni pisortatigut ingerlatsinermi suli-aasartut pitsaaneruseq suliarineqartalernissaannut ikiuutaassaaq taamalu isumannaallisaataassalluni oqartussaasut aalajangiisarnerisa inatsisinut naapertuut-tuullutillu eqqortuusalermissaannut. Inatsisartut siunnersuut qularnaallissavaat-taaq innuttaasut imminnut aalajangiisoqartarnerani sunniuteqartalernissaat paa-sinnissinnaanerusalernissaallu aalajangiinerit imarisaannik tamakkunungalu tunngaviusunik.”

Nunatta Inatsisitigut aqunneqarnera pillugu Ataatsimiititaliap ilaatigut pisortat ingerlatsinerat pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut (kingusinnerusukkut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmik taaneqartalersoq) pillugu isumaliutissiissutaani quppernerit 8-mit 9-millu erserpoq:

”Isumaginninnermut Suliffeqarnermullu Pisortaqarfiup Nunani Avannarlerni oqaatsit pillugit isumaqatigiissummi aamma Nunani Avannarlerni ikiuisarnermut isumaginninnermullu tunngasut pillugit isumaqatigiissummi aalajangersakkat pisutigalugit kissaatigaa inatsisissatut siunnersuummi § 7, imm. 1-imut nassuiaatini ilanngunneqassasut najoqqutassat erseqqinnerusut, aalajangerneqaqqullugu qallunaat oqaasii imaluunniit kalaallit oqaasii pisortat oqartussaasut saaffiginnissutinik akisinerminni atortassaneraat. Isumaqatigiissutit taaneqartut kinguneraat Nunat Avannarliit arlaanni innuttaasup suliassap suliarineqarnerani saaffiginninnermini immikkut aningaasartuuteqarnera oqaatsiminik atuisinnaanera.

Ataatsimiititaliap tamatumunnga tunngatillugu oqaatigissavaa § 7, imm. 1, mallilugu ilitersuisussaasutsip aammalu pisortatigut ingerlatsiviup misissuisussaasusia pillugu pisortatigut ingerlatsineq pillugu nalinginnaasumik isumaasut kingunerissammassuk, ingerlatsinermi oqartussaasut qularnaariniartarnissaat oqartus-

saasut kikkunnik tamanik, suliassanik suliarisassaminnik saaffiginnissuteqartunik, paasinnittarnissaminnik saaffiginnittunillu paasineqartarnissaminnik. Taamaattumik oqartussaasut pisussaapput oqalutseqartitsillutillu nutserisoqartitsisarnissamut.

Taamaattumik isumaqatigiissutit malillugit pisussaatitsinerit erseqqissaanerinnaapput oqartussaasut § 7, imm. 1 malillugu pisussaanerannik misissuinissamullu pisussaanerannik. Ingerlatsinerimi ileqqup piitsaasup siunertarimmagu oqartussaasumut saaffiginnissutit oqaatsit saaffiginninnermi atorineqartut atorlugit akineqartarnissaat, pisariaqarsorinangilaq inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini najoqqutassanik erseqqinnerusunik ilanngussaqaarnissamut. Najoqqutassiat taaneqarnerusariaqarput inatsit pillugu ilitsersuummi.”

Inatsisissatut siunnersuummi § 7, imm. 1 pillugu oqaaseqaatini imaluunniit suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmik ilitsersuummi oqartussaasut kalaallit qallunaalluunniit oqaasiiniik atuinnissaat pillugu tunaartarisassat erseqqinnerusut taaneqarsimanngillat.

Pisortat ingerlatsineranni suliasat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat Inatsisartut 30. oktober 1998-imi akueraat. Allanguutitut inatsimmi aalajangersarneqarpoq suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7-ip kingorna § 7a nutaaq imatut oqaasertalik ilanngunneqassasoq:

”§ 7a. Suliamik ingerlanneqartumut peqataasooq isummaminik ersersitsisinnavaoq, kissaatigigini kalaallit imaluunniit danskit oqaasii atorlugit sullinneqarumaluni. Taamatut isummamik ersersitsineq pisortaasup malittussaavaa.”

Aalajangersagaq taanna pillugu oqaaseqaatini allassimavaoq ”Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutit saqqummiunneqarneratigut siunertaavoq, innutaasunut pisortanullu, erseqqissumik paatsuugassaannigsumillu takuneqarsinnaalissasoq, innuttaasooq pisortani oqartussaasunut saaffiginnikkuni piumasaqarsinnaasooq pisortanut tunngasuni oqaatsit imminnut naligiissut – kalaallit danskillu oqaasii – atorlugit, kissateqarnermisut, sullinneqarsinnaasooq.”

Namminersornerullutik Oqartussat pillugit ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaanit qulaani issuakkanit takuneqarsinnaasutut Namminersornerullutik Oqartussat pillugit inatsisip akuerineqannginnerani kalaallit qallunaallu oqaasiisa innuttaasunik kiffartuussineq eqqarsaatigalugu naligiissuunissaat tunngavigineqarsimavoq. Taamaattumik allannguutissatut inatsit inatsiseqartitsinerimi atuuttooreersumik inatsisikkut aalajangersaanertut isigineqarsinnaavoq.

Taamaattorli aalajangersagaq taanna paasinninnera malillugu innuttaasup oqartussaasumut saaffiginninnermini oqaatsit suut atorlugit kiffartuunneqarnissani kissaatigigini erseqqissumik oqaatigisimanngippagu oqartussaasup oqaatsit suut atorineqarnissaannik nammineq toqqaasinnanerannik paasinninnissamut tunngavissaqaanngilaq.

Tamanna nalornissutigineqartillugu oqaatsit suut pisumi atorineqarnissaannik naliliinissaminut oqartussaasooq pisussaaffeqartussaavoq, ilaatiigut tamatuma innuttaasumut apeqquutilliissutigineratigut.

Oqaatigaara aalajangiineq inatsisitigut aatsaat atuussinnaassuseqalisasasq, innuttaasumut nalunaarutigineqaruni. Tamatuma nassataraa A-p qallunaat oqaasiinik pisinnaasaqannginera naammagittaalliuuteqartarfiup ilisimappagu naatsorsuutigippaguluunniit aalajangiinerup qallunaatuujusup inatsisitigut atuussinnaassuseqassaguni kalaallisuumut nutserneqarneranik ilaqartinneqassasq.

Mappimik allagaatinik A-mut tunngasunik imalimmik misissuinnermit er-serpoq pineqartup Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut saaffiginnissutai tamarmik kalaallisut allanneqarsimasut. Taamaattumik A-p kalaallisut oqaatsit pingaarnertut oqaaserigai naatsorsuutigissallugu pissutissaqarluarpoq.

Tamanna tunngavigalugu A-p tigusaata siulliup Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerata qallunaatuujunera kiisalu aalajangiinerup nutserneqarnerata naammagittaalliuuteqartarfiup A-mut allagaasigut 9. marts 2001-imeersutigut aatsaat pissarsiarineqarnera ajuusaarnartorujussuurtut isigaara.

Aammattaaq ajuusaarnartutut isigaara nutserisoqarfimmi atugassiissutaasutigut ajornartorsiutai naammagittaalliuuteqartarfiup A-mut ilisimatitsissutigisimannngimmagit, tamannami paasissutissiissutigineqartut malilugit aalajangiinerup kalaallisuumngortillugu nutserneqarnerata suliarineqarnerani suli qaammatit qulingiluangajaat atorneqarsimanerannut pissutaasimammat.

Aalajangiinerup kalaallisuumut nutserneqarnerani qaammatit qulingiluangajaat ingerlasimanerat immi ajuusaarnartorujussuusutut isigaara. Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup tamanna tunngavigalugu aalajangiinerup qallunaatut suliarineqarnerata kingorna piaarnerpaamik suliarineqarnissaa siunertaralugu nutserisumik avataaneersumik atuinissamat periarfissat misissortariaqarsimagaluarpai.

4. Allakkiortussaataaneq pillugu malittarisassat.

Mappip allagaatinik A-mut tunngasunik imallip misissornerani paasivara suliap nutsigassannngortillugu nutserisoqarfimmut qanga nassiunneqarsimanera pillugu allakkiortoqarsimannngitsoq. Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut oqarasuaatikkut saaffiginnittarninni suliame A-mut tunngasumi aalajangiinerup nutserneqarnerata nukingiunneqarnissaa pillugu nutsersisoqarfik qinnuigineqarsimanersoq, imaluunniit nutserisitsinissaq siunertaralugu avataaneersumik nutserisitsisoqarnissaa isumaliutersuutigineqarsimanersoq pillugit apeqqutikka akineqarsinnaasarsimannngillat.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 6, imm. 1-imi makku atuummata:

”Suliassani ingerlatsinermut oqartussaasunit aalajangiiffigineqartussani oqartussaq paasissutissanik suliassamat tunngassuteqarluinnartunik suliassap aalaja-

ngiiffigineqarnissaanut pingaaruteqartunik allatut iliorluni paasisaqartoq paasis-sutissat taakku imaat pillugit allakkiussaaq. Taamaattorli paasisutissat taakku suli- assap allakkiartaasa ilaanni takuneqarsinnaappata tamanna atuutinnigilaq.”

Allakkiortussaataitaanerup annertussusia suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsit pillugu Inatsisileriffiup ilitsersuusiaani december 1994-i-meersumi imm. 58-61-imi imatut allaaserineqarsimavoq. Ukulu issuarnis- saat naleqquttutut isigaara:

”58. Pisortat suliassanik ingerlatsinerminni aalajangiinissaminut tunngavissa- nik oqaasiinnartigut pissarsinarajuttarput. Taamatut suleriuseqarneq sukkanerusu- mik pisariinnerusumillu suliassanik sularinninnerusinnaavoq, atorneqarneralu kil- lilerneqartariaqarani. Illuatungaatigulli pingaartuuvog pisortat oqartussaaffi- ata taamatut suleriaaseqarnera pissutigiinnarlugu suliassami peqataasut pisortat ingerlatsineranni suliassap sularineqarnerani paasisutissanik pissarsisinnaajun- naarsinneqannginnissaat. Aammattaaq pisortat ingerlatsivianni oqartussaqaarfim- mut namminermt pingaartuuvog paasisinnaassallugu paasisutissat suut aalaja- ngiiniarnermi tunngavissatut ilannguneqarsimanersut, assersuutigalugu suliassaq ilumut eqqortumik sularineqarsimanersog eqqarsaatigineqartillugu.

...
59. Allattuisussaataitaanerup qanoq annertutiginissaani apeqqutaanngilaq paa- sissutissaq imamigut isigalugu paasisutissarpiaanersog taamaannginnersorluun- niit, pingaarnerrullunili paasisutissaq taanna oqartussap suliamik ingerlatsinerani qanoq atorneqarnersog. Paasisutissap allanneqarnissaanut pingaaruteqartoq tas- saavoq paasisutissaq suliassap uppernarsaatitaanut tapertaanersog, imaluunniit suliassami pissusiviusut ersarinnerusunngortinneqarnissaat eqqarsaatigalugu pis- sarsiarineqarsimanersog. Taamaalilluni taanna suillermik paasisat pillugit, uuttor- taanerit misissuinerillu inernerinut, aningaasatigut atukkat pillugit paasisutissanut aalajangiinneqartunut (assersuutigalugu akileraaruteqaataasussanik isertitat a- merlassusii) assigisaallu pillugit paasisutissarpassuarnut ilaalerpoq. Allattuisus- saatitaanermili misigisat tunngavigalugit naliliinerit pillugit paasisutissat aamma ilaatinneqarsinnaapput, tassa naliliinerit taamatut aqutsinikkut uppernarsaasersui- nermt pingaaruteqarpata, assersuutigalugu suliassamut immikkut ilisimasalimmit avataaneersumit pissarsiarineqarsimasut, pissusiviusullu pillugit paasisutissat as- sigiinngitsut pingaarutaannik naliliisut.

Suliassalli aalajangiivigineqarnissaa eqqarsaatigalugu isummanik, tunngaviler- suutinik imaluunniit naliliinernik saqqummiussineq allattuisussaataitaanermi ilaa- tinneqartussaannigilaq. Tamanna malittarisassat atuuttut pillugit paasisutissat i- maannut atuuppoq.

60. Allattuisussaataitaanermi paasisutissat suliassami pissusiviusunut tunngasut tamarmik suliassaq pillugu allattugaatini allani ilaariinngitsut pineqarput, paasis- sutissat taakku suliassamut qanoq ililluni pissarsiarineqarsimanerat apeqqutaatin- nagu. Taamaalilluni allattuisussaataitaanermi paasisutissat oqartussaqaarfiup taas- suma iluani oqaasiinnakkut paarlaateqatigiinneqartut aamma ilaatinneqarsinnaap- put, assersuutigalugu sulisut akornanni paarlaateqatigiinneqartut, imaluunniit paa- sissutissat kommunalbestyrelsip, kommunimi ataatsimiititaliat suleqatigiiffilluun- niit akornanni ataatsimiinnerni saqqummertut. Paasisutissat oqartussat allat suli- assaataaneersut nalunaarsuivinneersulluunniit suliame aamma allattorneqassap- put, innersuussutitut ilusilerneqarsinnaallutik.

Aammattaaq allattuisussaataitaaneq pillugu aalajangersakkap kingunerisaanik atortussat suliassani ilaasimasut kingusinnerusukkulli assilinagit, kopeernagit, inu-

innarnut suliffeqqarfinnnulluunniit il.il. atortussanik taakkuninnga utertitsinissamut pisussaaffeqanngitsunut tunniunneqarsimasut utertinneqarsimasulluunniit imaat pillugit oqartussaqaarfik allattuisariaqartassaaq, taamaattorli tak. imm. 57.

61. Paasissutissat pissarsiarineqarniariartut allakkiamut immikkut ittumut ingerlaannaq allattorneqarnissaat allattuisussaatitaanerup kingunerisariaqanngilaa. Manna tikillugu pisarnertut paasissutissat taakku oqartussaqaarfiup pineqartup nammineq allattuiffiutaanut allattorneqarsinnaapput, assersuutigalugu pappialamut imaqarniliuiffimmut assigisaanulluunniit, matumani qarasaasiami allattuiviit ilanngullugit. Taamatut pisoqartillugu kingusinnerusukkullu paasitinneqarnissaq qinnuteqaatigineqartillugu pappiara imaqarniliuivigineqartoq takutinneqaannassaaq, imaluunniit suliassami pissusiviusut suliassap aalajangiivigineqarneranut pingaaruteqartut taamatullu iluseqartillugit tiguneqarsimasut pillugit naalisaalluni paasissutissiisoqassalluni.”

Tamakku saniatigut ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup nassataraa suli-ami iliuuserineqartut annertuut tamaasa pillugit aamma allattuisoqartar-nissaa.

Pingaarnertut isigalugu aalajangiisuusooq tassaavoq paasissutissat pineqartut suliap paasissutissartalersorneqarnerani sumik siunertaqarner-sut. Allakkiortussaataaneq qulaani oqaatigineqartutut innuttaasut suli-ami allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanerup atortinneqarnerani tunngaviuvoq, kisiannili oqartussaasup suliamik sularinninnermini eqqortu-mik iliuuseqarsimanerata pitsaasumik nakkutigineqarnissaanut annertuu-mik aamma tunngaviulluni.

Suliami matumani nutserisoqarfimmi atugassiisutaasutigut pissutsit naammagittaalliuuteqartarfiup ilisimasimasai aalajangiinerup kalaalli-suumut nutserneqarnerani piffissap suliamik sularinninnermut atorneqar-tup sivilunerulerneranut toqqaannartumik pissutaasimapput. Taamaattu-mik paasinninnera malillugu suliap nutserisoqarfimmut nassiunneqarnera pillugu allakkiornissaq naammagittaalliuuteqartarfiup pisussaaffigisima-vaa.

Tamanna tunngavigalugu naammagittaalliuuteqartarfiup suliap nutseri-soqarfimmut nassiunneqarnera pillugu allakkiorsimannginnera pitsaan-ngitsutut isigaara.

Nalunngilarattaaq nutserisoqarfimmut suliamik nassitsinermi immersu-gassaq immikkut ittoq naammagittaalliuuteqartarfiup nalinginnaasumik a-tortaraa.

5. Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerisa nutserneqartarnerat pillugu siunissami suliniutit.

Oqartussaasut oqaatsinik atuinerat pillugu qulaani oqaaseqaatit kingu-nerisaannik naammagittaalliuuteqartarfiup innuttaasunut aalajangiine-risa nassiunneqartarnerat eqqarsaatigalugu allannguutigittinniakkat pil-lugit Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup allagai 13. decem-ber 2001-imeersut pillugit arlalinnik oqaaseqaateqarnissannut pissutissa-qarpunga.

Allakkani oqaatigineqarpoq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup siunissami aalajangigai allattoqarfiup iluani nutserneqartarni-artut, aalangiinerullu qallunaatuuanut ilanngullugit aalangiinerit siulittaasumit atsiorneqarnerisa kinguninnguatigut naammagittaalliorlumut nassiunneqartarni-artut. Nassuiaat aalangiinerup ilaatigut tunngavigisaa naammagittaalliorlumut siunissami qallunaatuinnaq nassiunneqartarni-artarpoq, naammagittaalliorlorli kaammattorneqartassalluni nassuiaatip kalaallisunngorlugu nassiunneqarnissaa kissaatiginerini nalunaarutigeqqullugu.

Nassuiaat aalangiinerup tunngavigisaa paasinninnera malillugu tassaavoq naammagittaalliuuteqartarfiup aalangiisinnaaneranut tunngavippiaasoq, tassami nassuiaat taanna pissusiviusut inatsisitigullu tunngaviusut eqqarsaatigalugit tassaamat suliap tamarmi paasisutissartalersorneqarneranik imaqartoq. Taamaalilluni nassuiaat aalangiinerup imaanik naammagittaalliorlumut paasinninnissaanut tunngaviuvoq.

Oqartussaasut oqaatsinik atuinerat pillugu immikkoortumi matuma siulianiittumi inernilineq malillugu inatsisitigut inissisimaneq atuuttoq imaappoq naammagittaalliorlumut oqartussaasup aalajangigaani pisortanut tunngasuni oqaatsit naligiissut, kalaallisut qallunaatullu oqaatsit, arlaat paasisinnaasani atorlugit nalunaarfigineqarnissaminik piumasaaqateqarsinnaasoq.

Taamaattumik suliami naammagittaalliorlumut kalaallisuinnaq oqaaseqartuuppat naammagittaalliuuteqartarfiup siunissami periaaseriniagaa inatsisitigut atuuttumut tassunga assortuuttuusussaavoq.

Nassuiaatip kalaallisut nassiunneqarnissaanik naammagittaalliorlumut nammineq kissaatigisaminik saqqummiussinissamut naammagittaalliuuteqartarfiup periarfissiinerata tamanna allanngortissinnaanngilaa. Isumaqarpunga naammagittaalliuuteqartarfik pisortani oqartussaasutut tassaasoq aalangiinerup nassuiaatillu tassunga atasup oqaatsit suut atorlugit nassiunneqarnissaa pillugu naliliinissamut pisussaaqqartoq.

Taamaattumik Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik qinnuigaara qulaani oqaaseqaatit qanoq iliuuseqarnissamik pisariaqalersitsinersut uannut nalunaarutigeqqullugu.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik allakkani 9. oktober 2002-meersuni ima akissuteqarpoq:

„Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik Ombudsmandip matuma qulaani taasaanik oqaaseqarfigisassanngortitanik 2002-mi maajip oktobarillu qaamataanni tigusaqarsimavoq.

Ombudsmandip oqaaseqaatigisai tunuliaqutaralugit Naammagittaalliuuteqartarfiup suliaq 30. august 2002-mi ataatsimiinnermi oqaloqatigiissutigisimavaa. Naammagittaalliuuteqartarfik aalajangerpoq siunissami aalangiinerit naammassissutaa-sut kalaallisut qallunaatullu ataatsikkut naammagittaalliorlumut nassiunneqartalisasut. Kisiannili Naammagittaalliuuteqartarfik Naammagittaalliuuteqartarfiup Al-

laffeqarfiata nassuiaataanik naammagittaalliortumut nassiussisarunnaassasoq.“ (A-
torfeqarfimmi nutsigaavoq.)

Allakkatigut 15. oktober 2002-meersutigut Isumaginninnermi Naamma-
gittaalliuuteqartarfik ima nalunaaruteqarfigaara:

„... . Allanguutissatut eqqarsaatigineqartut immikkoortui siulliit pillugit oqaase-
qaatissaqanngilanga.

Allanguut taaneqartoq kingulleq eqqarsaatigalugu Naammagittaalliuuteqartar-
fik qinnuigaara taamatut aaqquussineq suliasat suliarineqartarnerat pillugu inat-
simmi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassanut naapertuuttuunersoq nassuiaq-
qullugu, tak. oqaaseqaatinni oqaatigisakka, oqaatigigakkumi nassuiaat taanna aala-
jangiinerup imaanik naammagittaalliortup paasinnissinnaanissaanut tunngaviusoq.“

Allakkani 23. oktober 2002-meersuni Naammagittaalliuuteqartarfik ima
akissuteqarpoq:

”Isumaginninnermut Naammagittaalliuuteqarfiup allakkani 15. oktober 2002-
meersuni Naammagittaalliuuteqartarfiup matuma siuliini eqqartorneqartut pillugit
allagai 9. oktober 2002-meersut akissuteqarfigai.

Aalajangiinerit naammassissutaasut naammagittaalliortumut kalaallisut qallunaa-
tullu siunissami nassiunneqartalerinissaannik, kisiannili Naammagittaalliuuteqartar-
fiup Allattoqarfiata nassuiaataasa naammagittaalliortumut nassiunneqartarunnaar-
nissaannik, aaqquissutip Naammagittaalliuuteqartarfimmit aalajangerneqarsimasup
suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsisip tunngavilersuineq pillugu maleruagas-
sartaanut naapertuuttuuneranut nassuiaateqarnissaq Ombudsmandip kissaatigaa,
tak. ombudsmandip apeqquummut siornatigut oqaaserisai.

Naammagittaalliuuteqartarfiup matumunnga oqaatigissavaa, Naammagittaalliu-
teqartarfiup allagaani 9. oktober 2002-meersuni taaneqarsimasutut, siunissami aala-
jangiinerit naammassissutaasut naammagittaalliortumut kalaallisut qallunaatullu
nassiunneqartalerumaartut. Taamaalilluni aalajangiinerit aammattaaq suliasat sulia-
rineqartarnerat pillugu inatsisip tunngavilersuuteqarnissaq pillugu maleruagassartai
eqquutitinneqartussaapput. Tusarniaanermut maleruagassat maleruarniqarnissaat
Naammagittaalliuuteqartarfiup suliat suliarineqarnerisa nalaanni qulakkiissavaa.”

Naammagittaalliuuteqartarfik nalunaarfigisimavara akissutitut allakkat
tusaatissatut tigugikka, tamatumalu kingornagut suliami annertunerusumik
iliuuseqaqqinniannngitsunga.